

ŠTRIGOVSKOM POSTAVOM IZLOŽBE BOGU NA SVOM JEZIKU OBILJEŽEN POČETAK JERONIMOVE GODINE

S posljednjim danom mjeseca rujna 2019. godine započela je Jeronimova godina, tj. godina u kojoj se obilježava 1600. obljetnica smrti toga velikana (30. rujna 420.). Sveti Jeronim, crkveni naučitelj, pisac i prevoditelj Biblije na latinski jezik, u kolektivno se pamćenje hrvatskoga naroda, prema mjestu rođenja, urezao kao (temperamentni) Dalmatinac. Pritom je točna ubicacija njegova rodnoga Stridona, na granici nekadašnjih rimskih provincija Dalmacije i Panonije, još uvijek nepoznanica, premda se o tome već stoljećima promišlja i istražuje.

Jedan od ozbiljnijih pretendenata na naslov Jeronimova rodnoga mjesta je i međimurska Štrigova (lat. *Stridonium*), u koju su grofovi Celjski svojevremeno naselili pavlinske glagoljaše čija je samostanska crkva bila posvećena svetom Jeronimu. Da je teza o Štrigovi kao Jeronimovu Stridonu bila prihvatljiva i onima lišenima lokalpatriotskih osjećaja, potvrđuje činjenica da ju je zastupao papa Nikola V. (1397. – 1455.).

Osim činjenice da potječe s područja koje su kasnije naselili Hrvati, posebna je veza između Jeronima i hrvatskoga naroda učvršćena nekadašnjim vjeronanjem da su od njega primili uglatu glagoljicu i (hrvatski) crkvenoslavenski jezik kojim su se služili u liturgiji. Prvi je spomen toga višestoljetnoga vjeronanja zabilježen u pismu pape Inocenta IV. iz 1248. godine. Premda se u hrvatskoj historiografiji dugo pretpostavljalo da su sami glagoljaši proširili te glasine

kako bi unutar Zapadne crkve osigurali legitimitet svom ne-latiničnom pismu i ne-latinskom liturgijskom jeziku, povjesničarka J. Verkholantsev uvjerljivo je ukazala na pretpostavku da vjeronanje potječe od latinskoga klera, a ne od hrvatskih glagoljaša.

Neovisno o tomu tko je začetnik teze o svetom Jeronimu kao glagoljašu, ostaje činjenica da je poslužila svrsi očuvanja i osnaženja tisućljetne hrvatskoglagojske tradicije. Ona je pak, u pogledu crkvene povijesti, nositelj jedinstvene povlastice hrvatskoga naroda sadržane u činjenici da su Hrvati stoljećima prije II. vaticanskoga sabora (20. st.) bilježili i obavljali rimokatoličke liturgijske obrede na pismu i jeziku koji nisu latinski.

Uzimajući u obzir navedene povijesne datosti, inicijativom Kristijana KUHARA (Staroslavenski institut) početak je Jeronimove godine u Štrigovi obilježen manifestacijom *Dani svetoga Jeronima* (27. – 30. rujna 2019.), unutar koje je postavljena izložba *Bogu na svom jeziku. Baština rimske liturgije na crkvenoslavenskom jeziku i glagoljskom pismu*.

Riječ je o izložbi koju uz K. Kuhara potpisuje još dvoje znanstvenika Staroslavenskoga instituta, Ivan BOTICA i Sandra POŽAR, i koja je otvorena 2018. godine u Vatikanu. Tada je uz znanstveni skup prethodila otvorenje glagoljično-latiničke spomen-ploče u bazilici Svete Marije Velike, postavljene o 1150. godišnjici dolaska Konstantina Ćirila i Metoda u Rim te papina blago-

slova njihove misije među Slavenima i slavenskih bogoslužnih knjiga. Ta su prošlogodišnja slavljenička događanja u Vatikanu održana zahvaljujući inicijativi veleposlanika Republike Hrvatske u Vatikanu, Nevena Pelicarića, te uz financijsku potporu Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva kulture i Staroslavenskoga instituta.¹

Nakon što je s užim postavom predstavljena na Danima otvorenih vrata Staroslavenskoga instituta (Zagreb, 22. veljače 2019.), izložba je s puninom izložaka (panoi i reprezentativni primjerci hrvatskoglagoljskih liturgijskih knjiga) stigla u Štrigovu, spojivši tako prigodno dva uzroka pojačanoga štovanja svetoga Jeronima u Hrvata: (pretpostavljeno) zavičajno podrijetlo i liturgijsku glagoljsku baštinu.

Na otvorenju postava izložbe u prostorima Državnoga arhiva za Međimurje u Štrigovi 27. rujna 2019. godine okup-

ljene su pozdravili Jurica Cesar, ravnatelj Državnoga arhiva za Međimurje, te Stanislav Rebernik, načelnik Općine Štrigova. Nakon toga su se uzvanicima obratili autorski trojac i ravnateljica Staroslavenskoga instituta Vida Vukoja, upoznavši prisutne s kontekstom nužnim za razumijevanje izložbe.

Štrigovska postava izložbe *Bogu na svom jeziku*, ostvarena u suradnji Staroslavenskoga instituta i Državnoga arhiva za Međimurje u Štrigovi te uz potporu Općine Štrigova i Turističke zajednice Općine Štrigova, mogla se razgledati do 31. listopada 2019. Bio je to dobro osmišljen i primjeren početak Jeronimove godine, koju će svjetska, europska i hrvatska akademska zajednica popratiti nizom različitih događanja u spomen na jednoga od najistaknutijih velikana zapadnoga duha i uma, svetoga Jeronima Dalmatinca.

ANA ŠIMIĆ

¹ Vidi više u V. Vukoja, 2018., *Bogu na svom jeziku (simpozij i izložba, Rim – Vatikan)* i *Postavljanje spomen-ploče u čast ćirilometodskoga i posebno hrvatskoglagoljskoga nasljeđa u papinskoj bazilici Svete Marije Velike u Vatikanu (Slovo 68: 388–391. 392–394).*